

Materiale informative pentru combaterea discursului urii

Proiect derulat de

Introducere

Aceste materiale au fost realizate cu scopul de a sprijini prevenirea și combaterea discursului urii în România, prin oferirea unui instrument de deconstruire de prejudecăți față de anumite minorități și grupuri vulnerabile la discriminare, precum:

- comunitatea LGBTQ+
- mame
- minoritatea evreiască
- minoritatea maghiară
- minoritatea romă
- persoane aflate în sărăcie
- persoane care trăiesc cu HIV/SIDA
- persoane cu dizabilități neuro-cognitive
- persoane fără adăpost
- solicitanți de azil și refugiați.

În toate materialele s-a folosit cuvântul „mit” în sensul pe care îl are în limba engleză de „o idee crezută în mod obișnuit, dar falsă (conform dicționar Cambridge) și care se folosește, în mod curent, și în limba română, cu referire la deconstruire de mituri („myth-busting”). În fapt, ne referim la prejudecată, atât în sensul său din Dicționarul explicativ al limbii române:

Prejudecată = Păreră, idee preconcepută (și adesea eronată) pe care și-o face cineva asupra unui lucru, adoptată, de obicei, fără cunoașterea directă a faptelor sau impusă prin educație, societate; prejudeț, prejudiciu.

dar și în sensul din psihologia socială, conform căruia prejudecata este „o antipatie în baza unei generalizări eronate și inflexibile” (Gordon Allport, *The Nature of prejudice*, 1954), respectiv o atitudine negativă sau ostilă față de un anumit grup de oameni, strict în baza apartenenței la acel grup.

Materialele au fost realizate în cadrul proiectului "Nediscriminarea, dincolo de cuvinte", derulat de Centrul de Resurse Juridice (CRJ). Proiectul urmărește creșterea gradului de conștientizare a cetățenilor cu privire la nivelul de acceptare și internalizare a discursului urii în spațiul public și întărirea capacității acestora de identificare, raportare și combatere a discursului urii, inclusiv prin deconstruirea prejudecăților care îl susțin, prejudecăți despre diverse grupuri vulnerabile la discriminare, prin oferirea de instrumente și acces facil la informație.

Materiale realizate cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestor materiale nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org.

Autoare ilustrație copertă: **Bianca Jelezniac**, @palette_box

Despre proiectul **Nediscriminarea, dincolo de cuvinte**:
www.crj.ro/antidiscriminare/nediscriminarea-dincolo-de-cuvinte/

© **Centrul de Resurse Juridice, București, iunie 2022** - www.crj.ro

Despre discursul urii

Consiliul Europei definește discursul de ură (hate speech) drept:

„toate formele de exprimare care propagă, incită, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță, inclusiv intoleranța care se exprimă sub formă de naționalism agresiv și etnocentrism, de discriminare și ostilitate față de minorități, imigranți și persoane provenite din imigrație”.

(Anexă la Recomandarea (97)20a a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei)

În cadrul legal românesc, discursul de ură nu are o definiție juridică specifică, ci mai degrabă comportamente specifice ilegale care sunt comise prin discurs pot intra în această categorie. Astfel, discursul de ură poate fi sancționat în sistemele administrative, penale sau civile.

Spre exemplu, discursul de ură poate intra sub incidența Legii antidiscriminare (Ordonanța Guvernului (O.G.) nr. 137/2000) sau a Legii audiovizualului (Legea nr. 504/2002) și poate lua forma unei contravenții. Astfel, discursul de ură poate fi considerat ca o formă de discriminare, hărțuire sau încălcare a dreptului la demnitate personală (care sunt contravenții prevăzute de O.G. 137/2000) sau ca o încălcare a obligației furnizorului de servicii audio-vizuale de a se abține de la promovarea conținut discriminator, rasist, care incită la ură sau care încalcă demnitatea umană (contravenții prevăzute în Legea nr. 504/2002).

Definiția Consiliului Europei se referă la “toate formele sale de expresie”, cu alte cuvinte, nu doar prin ura exprimată prin limbaj, ci și prin alte mijloace cum ar fi imagini, materiale video sau orice altă formă de activitate din mediul online. Cât despre căile de comunicare prin care este transmis discursul de ură, acestea pot fi verbale, în mediul online, în publicații pe hârtie sau chiar prin simboluri desenate.

Discursul urii are efecte deosebit de periculoase perpetuând la nivel societal discriminarea și intoleranța. Propagarea acestuia prin intermediul internetului și media sociale are în plus efecte multiplicatoare. De asemenea, emiterea acestuia de către persoane ce beneficiază de putere, atenție sporită sau prestigiu social contribuie la suplimentarea efectelor negative. Totodată, discursul urii care transformă anumite grupuri în țapi ispășitori poate avea efecte catastrofale, ducând foarte ușor la acțiuni împotriva membrilor grupului țintit.

Vezi și

Studiul Infracțiuni motivate de ură și discursurile urii. Situația din România: 2016-2020, Centrul de Resurse Juridice, 2021

Manualul interdisciplinar privind asistența grupurilor vulnerabile – ghid elaborat pentru sprijinirea cetățeanului și a sistemului de justiție: Capitolul V – Fenomenul discriminării și accesul la justiție, UNBR și CRJ, 2019

An overview on hate crime and hate speech - Country Profile ROMANIA (în limba engleză), CRJ, 2017

Combaterea infracțiunilor motivate de ură. Ghid pentru practicieni și decidenți. CRJ, 2015

